

AUST-AGDER MUSEUM
OG ARKIV IKS

Virksomhetsplan for arbeidsåret 2025

Innhold

INNLEDNING	2
PÅGÅENDE UTSTILLINGSARBEID	5
UTVIKLINGS- OG UTBYGGINGSPROSJEKTER	7
PRIORITERTE AKTIVITETER OG TILTAK INNEN FIRE STRATEGISKE MÅLOMRÅDER:	9
SAMFUNNSAKTUELL OG SAMTIDSORIENTERT	9
GJESTFRI OG MANGFOLDIG	12
SOLID KUNNSKAPSUTVIKLING OG FORVALTNING.....	16
OPTIMAL ORGANISERING OG SIKKER DRIFT	18

INNLEDNING

Aust-Agder museum og arkiv er en av de største kulturarvinstitusjonene i Agder og har et bredt mandat som omfatter både arkiv- og museumstjenester. Til grunn for virksomheten ligger en tydelig vilje til å styrke rollen som en faglig ambisiøs og nyskapende kulturarvinstitusjon. Vårt fotavtrykk i regionen skal både handle om de lange linjer, - om forvaltning av regionen sitt kollektive samfunnsminne, og vi skal være en betydelig aktør i samtiden. Det er dette vi kaller AAmo-modellen.

Virksomhetsplan for 2025 bygger på Strategiplan for Aust-Agder museum og arkiv 2024-2028 samt fagplaner for de ulike arbeidsområdene, søknad til Kulturdepartementet med prioriteringer, og Kulturdepartementets tildelingsbrev for 2025. Førende er også Regionplan Agder, avtaler med kommuner og fylkeskommune om arkiv- og museumstjenester, samt stortingsmeldingen «Musea i samfunnet – tillit, ting og tid».

AAmo sin strategiske plan omfatter følgende målområder:

1. Samfunnsaktuell og samtidsorientert
2. Gjestfri og mangfoldig
3. Solid kunnskapsutvikling og forvaltning
4. Optimal organisering og sikker drift

Det er avdelingene som er det utøvende leddet i virksomheten og det er ved besøkmålene vi møter publikum. Avdelingene har blant annet ansvar for formidling, forvaltning, rådgivning, bygningsvern og ivaretagelse av egne anlegg, forskning og kunnskapsutvikling.

AAmo driver en mangfoldig virksomhet innen museum og arkiv. Den foreliggende virksomhetsplanen peker på noen hovedprioriteringer innenfor virksomhetens aktiviteter i 2025. Avdelingene utarbeider mer detaljerte arbeidsplaner for internt bruk.

PLANARBEID

AAmo arbeider kontinuerlig med å videreutvikle sitt planverk. Nedenfor omtales de viktigste planene vi skal jobbe med i 2025:

Beredskapsplan

I 2024 startet arbeidet med å utarbeide oppdatert beredskapsplan i AAmo.

Beredskapsplanen skal beskrive og styre AAmos håndtering av alvorlige hendelser knyttet til bygg, anlegg, samlinger eller ansatte/besøkende. AAmo skal ha et operativt planverktøy ved alvorlige hendelser, hvor krisehåndteringsmetodikken er tydelig og forutsigbar. Planen skal ferdigstilles i 2025.

Verdibergingsplaner

I 2025 starter arbeidet med å lage oppdaterte verdibergingsplaner for AAma sine bygg, anlegg og samlinger/arkiv. En verdibergingsplan er et dokument som på en konkret og detaljert måte beskriver hvordan våre kulturhistoriske verdier skal sikres og berges i tilfelle en nødsituasjon, som for eksempel brann, flom eller andre uforutsette hendelser. I denne første runden skal det lages verdibergingsplaner for Rygnestad museum i Valle, Ibsen-museet i Grimstad og Langsæ gård i Arendal. Tiltaket er finansiert gjennom Kulturdirektoratets sikringsmidler.

Samlingsutviklingsplan

I 2025 starter arbeidet med ny samlingsutviklingsplan for AAma. Grunnlaget vil være gjeldende strategiplan og SPECTRUM. Planen vil også inkludere en innsamlingsplan. I forbindelse med det skal vi ha økt fokus på å sikre mangfoldet i samlingene, være samtidsorienterte og løfte frem underrepresenterte grupper.

Formidlingsplan

Det er satt ned en arbeidsgruppe for å utarbeide ny formidlingsplan for AAma. En vesentlig endring er at planen også rommer formidlingsplan for barn og unge. Planen skal ferdigstilles juni 2025.

Utstillingsplan

Det skal startes opp et arbeid med en felles utstillingsplan for AAma for å sikre en mer helhetlig planlegging av fremtidige utstillinger og bedre fordeling og synliggjøring av ressursbehov.

NY ARKIVLOV TIL BEHANDLING I 2025

Det er ventet at Stortinget i 2025 vil behandle forslag til ny Arkivlov med tilhørende forskrifter. Arkivloven vil legge viktige rammer for AAmas arkivvirksomhet i årene som kommer. I den forbindelse vil vi jobbe med høringsinnspill til Stortinget i samråd med eierkommunene våre.

UTREDNING AV ARKIV- OG MUSEUMSSTRUKTUREN I AGDER

Agder fylkeskommune tok våren 2021 (Fylkestinget sak 50/21) initiativ til å igangsette en utredningsprosess for å vurdere arkiv- og museumsstrukturen i Agder, og komme med eventuelle forslag til endringer i denne. Prosessen har omfattet Aust-Agder museum og arkiv IKS, Vest-Agder-museet IKS og Arkivsenter sør IKS.

Utredningsarbeidet startet opp høsten 2022 og har vært gjennomført av en prosjektgruppe bestående av to representanter (en leder og en ansatt) fra hver av de berørte institusjonene – to representanter fra administrasjonen i eierkommunene og to representanter fra administrasjonen i fylkeskommunen. Formålet med utredningen har vært å vurdere hvordan institusjonene kan levere best mulig tjenester med høy faglig kvalitet til eiere, avtalepartnere, brukere og publikum.

Utredningen skal danne grunnlag for videre utvikling og organisering av området og inneholder forslag til nye måter å organisere arbeidet med museum og arkiv i Agder. Rapporten har vært på høring våren 2024. Beslutning om fremtidig organisering av de tre virksomhetene tas i politiske organer i kommuner og fylkeskommunen høsten 2024. Fra fylkeskommunens side (jf Budsjett- og ytelsesavtale 2024) forventes AAma å prioritere tid og ressurser på prosessen med Arkiv- og museumsstruktur og styrke samarbeidet med Vest-Agder-museet.

Forslaget til samarbeidsavtale ble lagt frem i felles styremøte med Vest-Agder-museet og Arkivsenter Sør 7. november 2024, og implementering av avtalen vil skje i 2025.

Målet med samarbeidet er å utvikle og styrke arkiv- og museumsarbeidet i Agder og sikre faglige synergier. Den vil også gi mulighet for å åpne for fremtidig samarbeid med de kulturinstitusjonene i Agder som ikke omfattes av den foreliggende utredningen. Vi vil bruke 2025 til å starte opp samarbeidet på noen områder som allerede peker seg ut. Det gjelder for eksempel bygningsvern, samlingsforvaltning, forskning, rådgivning mot kommunene på arkivområdet, elektroniske arkiv og utvikling av tjenester mot publikum.

Vi skal også bruke tid på å utforske potensialet i samarbeidsmodellen og bringe de ansatte inn i utviklingen av samarbeidet. Dette er viktig for å sikre god forankring av samarbeidsflatene i alle deler av virksomhetene og derved sikre et levedyktig og solid samarbeid som kan vare og gi synergier over tid.

PÅGÅENDE UTSTILLINGSARBEID

Ny utstilling på Sjøfartsmuseet i Grimstad

Arbeidet med å fornye utstillingene i Sjøfartsmuseet vil settes i gang i 2025. På sikt skal alle utstillingene fornyes. Profil for museet og innholdsdokument for alle utstillingene skal ferdigstilles i løpet av året.

Revisjon av utstillingen i Ibsen-museet

I forbindelse med jubileet for Ibsens 200-års fødsel, vil utstillingen i Ibsen-museet i Grimstad revideres. Revisjonens hovedoppgave i 2025 vil bli å analysere utstillingen slik den fungerer i dag med tanke på endringer, forbedringer og fornying.

Kunstutstilling med Ibsens malerier i Grimstad

I 2028 ønsker vi å tilby en ny utstilling som viser Henrik Ibsen fra en ny, og mindre kjent side som kunstmaler. I 2025 vil vi vurdere hvordan vi kan stille ut hans malerier som et ekstra tilbud i forbindelse med 200-års jubileet.

Utstillingen Førstereis på KUBEN

Prosjektgruppa til den store permanente utstillingen «Førstereis» på Kuben skal i 2025 jobbe med å gjøre utvalg av gjenstander, foto og arkivalia, samt jobbe mer konkret med innholdsproduksjon til utstillingen basert på minneinnsamlingsprosjektet, samt ny forskning på eget kildemateriell. Det skal hele tiden være tett dialog med referansegrupper (ungdom) for å sikre relevans og involvering. Vi vil og ha fokus på samarbeid med historieforeninger og sjømannsforeninger. Det blir oppstart på arbeidet med utstillingsdesign i løpet av året. Utstillingen åpner i 2027.

Barndom

Utstillingen Barndom vil bli oppdatert med en "settekasse" i inngangspartiet. Dette vil gi oss muligheten til å stille ut flere gjenstander på en enkel måte, og dermed oftere gi publikum noe nytt. Først ut her vil være noe knyttet til jul/julekalender i desember 2025.

Løyndomane på Setesdalsmuseet

Våren 2025 åpner første del av utstillinga "Løyndomane" på Setesdalsmuseet. Utstillinga har drakt og tekstil som bærende element, men rommer også sølv og byggeskikk. Denne utstillinga skal utvikles i flere etapper.

Fotoutstilling om båtreisende på KUBEN

Det skal åpne en utstilling på Kuben med en mindre samling av foto knyttet til båtreisende på Sørlandet fra perioden 1946-48. Bildene inngår som en del av

dokumentene AAma har sendt inn som sine nominasjonsforslag til Norges dokumentarv som Kulturdirektoratet administrerer.

UTVIKLINGS- OG UTBYGGINGSPROSJEKTER

Restaureringsarbeid i Rygnestadtunet i Valle kommune

Hovedhuset og loftet som hører til skal jekkes opp, og en får ny torv på taket våren 2025. Dreneringsarbeidet som ble utført i 2024 bød på noen utfordringer i grunnen, så dette arbeidet fortsetter våren 2025. Kiosken skal restaureres for å romme sikringsutstyr.

Tveitetunet i Valle kommune - pågående restaureringsarbeid

Tveitetunet skal ferdigstilles i 2025. Midtbygget skal reises, og det skal opp nytt tak som binder bygningsdelene sammen. Ildstedet som er leirmuret skal fullføres med pipe. Vinduer og dører skal restaureres.

Behov for utvikling av museumsbygget på Rysstad

Våren 2025 ventes et eksternt kunnskapsgrunnlag som skal bidra til å sette retning for hvordan en skal utvikle museumsbygget og museumsområdet på Bjugsbakk. 2025 vil dermed brukes til å legge strategier for utvikling av området. I 2025 vil en legge ressurser i å løse ut potensialet som ligger i eksisterende bygningsmasse, ved å omorganisere magasin, mottaksrom og finverksted.

Merdøgaard museum – ny brygge og vedlikehold på skipperhuset

Bryggen ved Merdøgaard museum er i svært dårlig forfatning, og må erstattes med en ny brygge. Byggesøknad er godkjent og ny brygge skal være på plass til sommersesongen 2025. Asplan Viak bistår i byggeprosessen, og det er Repstad Anlegg som skal utføre arbeidet.

Det er også behov for tiltak på skipperhuset på Merdøgaard. Taket på bygningen er nå i svært dårlig stand og må legges om for at ikke resten av bygget skal få skader. Dette er et omfattende arbeid. Det er utfordringer med vann som kommer inn i konstruksjonen på bygget, og det er oppdaget begynnende råteskader flere steder. Det renner også mye vann inn i kjelleren, som trekker oppover i huset. Vi må se på mulige løsninger for dette også. Vi fikk på plass noe finansiering i 2024 men vil jobbe videre for å få på plass mer ekstern finansiering slik at vi kan ta fatt på dette arbeidet i løpet av året.

Enghavehuset på Langsæ i Arendal

I 2024 ble størstedelen av første etasje ferdigstilt, og vi kunne åpne huset for publikum. I 2025 skal del 2 av restaureringsarbeidet ferdigstilles slik at begge etasjer i huset kan åpnes for publikum i løpet av året.

KUBEN-bygget i Arendal – ombygginger og oppgraderingstiltak

Mollestad er KUBENs storstue. Foredragssalen ble bygd på 1980-tallet og rommet trenger en estetisk og praktisk oppgradering for å ivareta blant annet kravene til universell utforming, i tillegg til mulighet for å strøemme våre arrangementer.

Universell utforming av våre museer er av stor betydning for at alle skal føle seg velkomne og ha mulighet til å delta her.

Foredragssalen skal rustes opp med nytt gulv og nye stoler. Utformingen vil være tilnærmet lik slik det er i dag. Det er planlagt ny lyssetting og AV-system inkludert ny himling og innervegger.

Grimstad bys museer sine lokaler i Hasseldalen

I 2025 ferdigstilles formidlingsrom i Hasseldalen. I tillegg vil publikumsmottak, kafé og museumsbutikk samlokaliseres i den tidligere kafeen på museet.

Hamsun-museet i Grimstad

AAma fikk i 2024 overdratt bruksretten til bygningen i Storgaten 44, Grimstad med formål om å etablere et Hamsun-museum i lokalene med utstillinger og annen formidling. Grunnlaget for museets profil og drift er nedfelt i "Forprosjekt for Hamsun-museum i Storgaten 44" som ble ferdigstilt i 2019. I 2025 vil arbeidet med museet i hovedsak konsentrere seg om etablering av prosjektgruppe for prosjektet og det videre arbeidet med tilstandsvurdering av bygningen, ingeniørfaglig og antikvarisk utredning.

PRIORITERTE AKTIVITETER OG TILTAK INNEN FIRE STRATEGISKE MÅLOMRÅDER:

I gjeldende strategiplan har AAmå fire målområder: «Samfunnsaktuell og samtidsorientert», «Gjestfri og mangfoldig», «Solid kunnskapsutvikling og forvaltning» og «Optimal organisering og sikker drift». Nedenfor følger noen prioriterte aktiviteter og tiltak innenfor disse målområdene til selskapet.

Samfunnsaktuell og samtidsorientert

Mål: AAmå skal være synlig og relevant for det samfunnet vi er en del av, og vise at fortiden er en del av nåtiden.

Setesdalsmuseet i samarbeid med lokalsamfunnet om ny utstilling

I forbindelse med første del av utstillinga "Løyndomane" inngår Setesdalsmuseet tett samarbeid med kulturbærere innen drakt, tekstil og sølvsmedkunst i regionen. Samarbeidet inviterer til medvirkning og involvering innen hele utstillingsprosessen. I dette arbeidet hører det å bygge nettverk av tilvirkere og formidlere av drakt, tekstil og sølvsmedkunst i setesdalsregionen og Åmli. Arbeidet vil fortsette og utvikles sammen med utstillingens neste etappe. Målet er å styrke lokalt eierskap til Setesdalsmuseet. I utstillingen vil en også arbeide for å formidle musikken og dialekten, og innleder tette samarbeid med lokale utøvere og dialektbrukere.

Pressefoto-prosjektet – bevaring, digitalisering og registrering

AAmå arbeider videre med pressefoto-prosjektet, som handler om å bevare, og digitalisere fotoarkivene til Fædrelandsvennen og Agderposten. Prosjektet skal gi publikum, forskere og andre interesserte gratis tilgang til to omfattende fotoarkiver som dokumenterer hele Agdersamfunnet i tidsrommet 1972-2002. Prosjektet startet i 2024 og vil gå over flere år. I 2025 skal prosjektet særlig konsentrere seg om å få viktige deler av fotoarkivene digitalisert og starte med å gjøre bildene tilgjengelig for publikum. Frivillige skal også inviteres inn i prosjektet for å bidra med sin lokalkunnskap om bildene.

Utviklingsprogram sammen med Vest-Agder-museet og Ryfylkemuseet

Sammen med Vest-Agder-museet og Ryfylkemuseet har Setesdalsmuseet fått støtte av Kulturdirektoratet til å utvikle Læringsarena Sør-Vest for studenter i regionen, som studerer BA i Tradisjonelt bygghåndverk ved NTNU. Målet med prosjektet er både å rekruttere lokale tradisjonshåndverkere, og sikre overføring av sårbar handlingsbåren kunnskap innen antikvarisk håndverk og lokale håndverksdialekter. I tillegg har prosjektet et eksplisitt mål om å etablere varige samhandlingsstrukturer innen bygningsvern i regionen, som kan ha overføringsverdi til andre deler av museumssektoren. Prosjektet starter opp i 2025 med etablering av prosjektet og rekruttering, slik at de første studentene kan ha læringsarena på Setesdalsmuseet i 2027.

Samarbeidprosjekt med fokus på hatytringer og rasisme

I samarbeid med Arendal kommune, Arendal voksenopplæring, "Med hjerte for Arendal" m.fl. skal vi lage utstilling og formidling med fokus på hatytringer og rasisme basert på Nordic Safe City kartleggingen. Nordic Safe City er en organisasjon som jobber for å styrke demokratiet ved å kartlegge og tilby nye verktøy for digital forebygging av hatytringer og rasisme på nett. Det avhenger av at Arendal kommune får finansiert prosjektet.

Den kulturelle skolesekken (DKS) - "Hvor ble det av skogen?"

AAMA sitt felles DKS-opplegg «Hvor ble det av skogen?» ble ferdig utviklet i 2024 og har blitt en suksess. AAMA sine ansatte har turnert i skolene i vestre del av Agder og skal fortsette turneen til skolene i Arendal og Froland i 2025. I dette opplegget setter vi fokus på bærekraftig utvikling gjennom å bruke regionens historie og byggeskikk som inngang. Gjennom korte filmsnutter, praktiske oppgaver, gjenstander og arkivmateriale får de lære mer om Agders rike og mangfoldige sjøfartshistorie og byggeskikk.

Ibsenåret 2028

Vi vil fortsette samarbeidet i det nasjonale Ibsen-nettverket hvor Nasjonalbiblioteket er tildelt det nasjonale overordnede ansvaret for jubileet. Vi vil inngå i samarbeid med de lokale Ibsen-aktørene i Grimstad som består av Ibsen-koordinatoren, biblioteket, Fjæreheia, litteraturfestivalen og turistkontoret og finne felles aktiviteter fram mot og under jubileet.

Fellesprosjektet: Østnorske tradisjonsbåter – aktiv samhandling, kunnskapsutvikling, bærekraft og levende kulturarv

I 2025 starter det 3-årige prosjektet om kartlegging og tilgjengeliggjøring av den østnorske tradisjonsbåten som er finansiert av Kulturdirektoratet. Prosjektet skal utforske ulike samhandlingsformer om de østnorske båttypene, med mål om å få på plass varige strukturer mellom museer, kystlag, båtbyggere, forskningsinstitutt og forvaltning, der kunnskapsutvikling, kompetanse, bærekraft og levende kulturarv er sentrale og ønskede virkninger. Det er et mål at de samhandlingsformene prosjektet utvikler, har overføringsverdi til andre båttyper og andre museumsfaglige områder. Prosjektet er et samarbeid mellom Museene i Akershus, AAMA, VAM, Bohuslän museum, Forbundet Kysten, Isegran fartøyvern, Sollerud båtbyggeri og slipp, Riksantikvaren, Akershus fylkeskommune, NIKU og KulturIT.

Fløistad-samlingen

Arbeidet med ordning, sikring og digitalisering av Fløistad-samlingen fortsetter med full styrke. I løpet av 2025 vil det også inngås samarbeidsavtale med Nasjonalbiblioteket om å starte opp digitalisering av samlingen.

Immateriell kulturarv i Setesdal

Setesdalsmuseet intensiverer arbeidet med immateriell kulturarv i Setesdal, både innen folkemusikk- og dans, og tradisjonskunnskap. I løpet av 2025 vil det settes retning for hvordan arbeidet skal struktureres på sikt, og en vil ta stilling til hvordan Setesdalsmuseet skal formidle folkemusikk og folkedansen og være en støttende struktur for utøvermiljøet. I samarbeid med Setesdalsfolk, er museet knutepunkt for årlige aktivitetsdager for samtlige skoler i de tre øverste setesdalskommunene, der museet bidrar med pedagogisk opplegg innen Lokal læreplan i folkemusikk- og folkedans. Over samme lest, tilbyr Setesdalsmuseet pedagogisk opplegg innen slått og slåtteeng, med vekt på immateriell kulturarv i form av tradisjonskunnskap. Det blir etablert en prosjektstilling for å bidra i arbeidet rettet mot frivillighet og utøvermiljø. Kulturpatruljen fortsetter med å vise fram den levende kulturarven, og styrke formidlingserfaringen til unge utøvere.

Gjestfri og mangfoldig

Mål: Alle skal føle seg velkommen til å besøke og bruke oss. Vi skal ha et bredt og inkluderende tilbud. Mangfoldsperspektivet skal være et bærende element i arbeidet vårt.

Fellesprosjekt med VAM, Kunstsilo og Blindeforbundet: Tilgjengelighet for blinde og svaksynte i museer

Et spennende samarbeidsprosjekt mellom AAmA, VAM, Kunstsilo, Blindeforbundet i Aust-Agder, Blindeforbundet i Vest-Agder og det britiske firmaet VocalEyes startet i september 2024 og vil gå fram til september 2025. Målet er å gi økt kompetanse blant formidlerne og pedagogene i omvisninger for blinde og svaksynte, samt tilrettelegging av utstillinger, antikvariske bygninger og manus for samme målgrupper. Prosjektet er finansiert av Kulturdirektoratets program for museumsutvikling.

AAma med gratis årskort til lavinntektsfamilier, asylsøkere og flyktninger

AAma skal gi tilbud om gratis årskort til lavinntektsfamilier, asylsøkere og flyktninger. Kortene gir tilgang til alle våre arenaer og skal deles ut i et samarbeid med kommunene. Vi skal også tilby gratis inngang i forbindelse med noen av våre arrangementer gjennom året.

Frivillighet i AAmA

Samarbeid med lokalmiljø, venneforeninger og frivillige er viktig for hele virksomheten i AAmA

På KUBEN fortsetter vi å bruke frivillig til en rekke oppgaver i 2025. Arkivavdelingen skal videreføre sitt samarbeid med frivillige på fotoregistering og arkivkatalogisering. Museumsavdelingen får hjelp av frivillige til å digitalisere museumsavdelingens gjenstandsarkiv. Det er en stor og viktig oppgave som vil pågå i flere år framover. Vi bruker også frivillige som museumsvakter på større arrangementer. I 2025 skal vi jobbe med å knytte kontakter med flere frivillige miljøer, spesielt med tanke på å lage arrangementer og tilbud som når ut til nye brukergrupper.

Flerkulturelt fellesskap – Immateriell kulturarv

I samarbeid med en lokal kunstner skal vi utvikle og gjennomføre 2 formidlings/samhandlingsprosjekter knyttet til den spesielle broderiteknikken sparesøm som oppstod i Åmli på 1700-tallet, og som vi i dag ser på bunadsforklene til Åmlibunaden. Mål for prosjektene er å formidle og lære bort denne unike immaterielle kunnskapen, samt å skape en følelse av fellesskap og samhørighet ved at man bidrar i et felles prosjekt. Utvikling av opplegg vil skje i 2025, og gjennomføring sannsynligvis i 2026.

Barn og unge skal få prøve seg på den unike broderingsteknikken og være med å lage et større kunstverk som i ettertid skal stilles ut på KUBEN. I samarbeid med det internasjonale miljøet i Arendal ser vi på ulike tradisjoner innen søm/broderi og lærer av hverandre. Vi skal løfte frem likheter og ulikheter i tradisjonelle broderiteknikker fra ulike land, og forsøke å skape et flerkulturelt fellesskap som bidrar til integrering og en sterkere følelse av tilhørighet.

Kunstig intelligens for publikumsinnsikt (KIP)

AAma ved Ibsenmuseet er invitert med på et prosjekt om KI og publikumsutvikling i tilknytning til Ibsen 2028. Innovasjonsideen er å utvikle kunstig intelligens (KI) for publikumsinnsikt (KIP) i form av syntetiske fokusgrupper som representerer faktiske nasjonale og internasjonale segmenter, slik at norske kultur-aktører når ut til sitt publikum. Prosjektet søker støtte fra Innovasjon Norge i 2025.

Andre institusjoner som er invitert med er Nasjonalbiblioteket, som bl.a. har ansvaret for 200-års jubileet. Ibsensenteret ved UiO, Ibsen-museet Grimstad, Peer Gynt-festivalen på Gållå Nationaltheatret, Fjæreheia Amfi, Ibsen-museet Skien, og Det norske Ibsenkompaniet.

«Fram i lyset! – Kilder til funksjonshemmedes historie i Agder»

Prosjektets formål er å utarbeide en systematisk oversikt over gjenstander og arkiver knyttet til funksjonshemmedes historie i Agder. Prosjektet er et samarbeid mellom Arkivsenter Sør, Vest-Agder-museet og Funksjonshemmedes Fellesforbund avd. Agder. Prosjektet skal kartlegge innholdet i institusjonenes samlinger. Resultatet av denne kartleggingen vil bli presentert i en rapport, som har som mål å belyse hva som finnes av gjenstander og arkivmateriale bevart i regionens største kulturhistoriske institusjoner.

Målet er at rapporten skal fungere som et verdifullt verktøy for fremtidig innsamling, samtidig som den legger grunnlaget for kommende forskning og formidling av funksjonshemmedes historie i Agder. Prosjektet har fått støtte fra Kulturdirektoratet og skal gjennomføres i 2025.

Art27

AAma/Kuben deltar sammen med de andre kulturinstitusjonen i Arendal i nettverket Art27Arendal. Arbeidet koordineres av Mimeta. Mimeta er en organisasjon i Arendal som jobber internasjonalt med yringsfrihet for kunstnere og kulturarbeidere. Art 27 skal bidra til at Arendal fortsatt skal være et fellesskap som ivaretar kunstneriske og kulturelle rettigheter. Dette gjelder både folks deltakelse i kunst- og kulturproduksjon og kunstnernes yringsfrihet. Slik vil ART27 bidra til at kultursektoren Arendal forblir en god pådriver og arena for demokratisering i lokalsamfunnet.

Nettverket skal i 2025 arbeide for å etablere Arendal som friby. En friby forplikter seg

til å være vertskap for en forfulgt forfatter, journalist eller kunstner i opptil to år. Kulturinstitusjonene i en friby vil fungere som viktig infrastruktur og vertskap for kulturarbeideren som har behov for beskyttelse

Tilbud til demente

Vi har hatt gode erfaringer med å ta imot grupper med demente. Nå ønsker vi å utvikle et eget tilbud tilpasset denne gruppen på Kuben. For å sikre en god tilpassing til denne spesielle målgruppen vil vi samarbeide med sykehjem/dagsentre. Vi ønsker å kunne tilby både omvisninger i utstillingene og egne arrangementer. På sikt ønsker vi tilsvarende tilbud i hele AAMA

Bokprosjekt – Sjøbåren

Vi deltar i bokprosjektet Sjøbåren i samarbeid med kunstfotografen Ole Brodersen i Lyngør. Utgivelsen er dels en kunstbok bestående av Brodersens egne verker, dels en tverrfaglig artikkelsamling der det å leve av og ved havet er tema. Prosjektet tar sikte på å utforske kulturell identitet, etterdønninger av kolonitid, klimaforandringer og globalisering med Lyngør, som EU har kåret til Europas best bevarte tettsted, som bakteppe. Det skal utarbeides en artikkel med tittel *Uthavnen og verden. Lyngørs maritime forbindelser*. Dette er et annerledes bokprosjekt som vi tror kan nå ut til nye målgrupper. Andre bidragsytere i dette prosjektet er blant annet forfattere, fotografer og biologer.

Audioguide for besøkende

I samarbeid med ulike brukergrupper og en lokal grunder skal vi i 2025 videreutvikle prototypen på audioguiden som ble testet i 2024. Audioguideløsning bruker KI for å generere innhold, og er dermed enklere og billigere å produsere enn tradisjonelle audioguides. En audioguide vil være et viktig hjelpemiddel i formidling til svaksynte, dyslektikere og fremmedspråklige, samt de som ønsker å få «servert» innholdet i utstillingen av en guide. Et viktig mål med prosjektet er også å få en brukervennlig og ikke for kostbar løsning på audioguide til våre besøkende.

Grimstad bys museums skoletilbud

Arbeidet med formidlingstilbudet til skoler og barnehager ble påbegynt i 2022, og vil fortsette i 2025. Det ferdige programmet skal ha tilbud til alle klassetrinn i grunnskole og videregående, samt de eldste barna i barnehagen. Til nå er to tilbud utviklet, og ett nytt tilbud vil bli utviklet i 2025. I tillegg blir fire ferdige tilbud testet og gjennomført i løpet av skoleåret. Målet er å ha et tilbud til alle trinn innen fag hvor vi kan være en ressurs. Tilbudet skal tilbys gjennom hele året og være et fast tilbud til skolene.

Digitalt escape room på Ibsen-museet

Vi har arbeidet med å tilegne oss ny kompetanse gjennom kursing og utprøving av metodikken rundt escape room. Målet å kunne tilby dette i digital form for skolene med utgangspunkt i Ibsen-museets bygninger og Henrik Ibsens forfatterskap. I 2025 vil hovedaktiviteten være å utvikle et forprosjekt i samarbeid med et eksternt firma, brukergruppene og Mechatronic Innovation Lab ved Universitetet i Agder

Setesdalsmuseet sitt ansikt utad

Setesdalsmuseet arbeider med å være utadrettet synlig og tilgjengelig, både digitalt og fysisk ved tun og hovedbygg. Nettsidene skal fornyes, og vi skal øke og målrette aktiviteten på sosiale medier. Setesdalsmuseet skal endre åpningstidene for å være mer tilgjengelige for lokalbefolkningen, og kunne tilby mer aktivitet og arrangement både gjennom vinteren og i sommerhalvåret.

Solid kunnskapsutvikling og forvaltning

Mål: AAma skal være en synlig og solid kunnskapsinstitusjon ved å drive med forskning, formidling og forvaltning av høy kvalitet.

Samordning av faglig ansvar og oppgaver for privatarkiv og foto i AAma

I dag oppbevares den altoverveiende delen av AAma sin arkivbestand og sine fotosamlinger på KUBEN i Arendal, der også Arkivavdelingen er lokalisert. I tillegg oppbevares det noe privatarkiv og foto i Museumsbygget til SM på Bjugsbakk i Valle og i GBM sine lokaler i Hasseldalen i Grimstad. Når det gjelder faglig arbeid knyttet til innsamling og tilgjengeliggjøring av arkiver/foto, skjer det hovedsakelig på KUBEN, men noe tas også inn til SM og GBM. Det er behov for å samordne både ansvaret og det faglige arbeidet på arkivfeltet i AAma, for å sikre at vårt arbeid følger faglige standarder og metodikk i arkivfaget. I 2025 skal det utarbeides en plan for en slik samordning. Målet er at planen skal iverksettes 2. halvår 2025.

Forskning og forskningsrelaterte aktiviteter i 2025

Deltaker i forskningsprosjekt om norsk verftshistorie

AAma deltar i et stort forskningsprosjekt om norsk verftshistorie i regi av Museum Vest, som inkluderer forskere fra flere av museene i det nasjonale maritime museumsnettverket. Våre delprosjekter ser på modernisering og omstilling i skipsbyggingens gullalder, belyst ved Prebensen-arkivet på KUBEN og Hasseldalens jernskipsverft. I prosjektperioden møtes bidragsyterne til fellessamlinger for å drøfte og komme med innspill til hverandres artikkelutkast. Artiklene blir slik til gjennom aktiv samhandling med forskere fra flere museer. Prosjektet skal munne ut i en fagfelleverdert artikkelsamling sommeren 2025, som berører flere samfunnsaktuelle temaer som bærekraftig utnyttelse av naturressurser, selvforsyning, internasjonalisering og internasjonal handel.

“De gamle jernverkene og de nye bærekraftsmålene”

Det skal også jobbes videre med forskningsprosjektet “De gamle jernverkene og de nye bærekraftsmålene”, som ledes av Frank Meyer/Næs Jernverksmuseum. AAma ser på hvordan jernverket møter sjøfarten. Prosjektet forsøker å gi nye, samfunnsaktuelle perspektiver på den norske jernverkshistorien, og berører både arbeiderhistorie, kvinnehistorie, bærekraftig og forurensende skipsfart og internasjonal handel. Vårt bidrag i prosjektet er to fagfelleverderte artikler som skal publiseres i et spesialnummer av historietidsskriftet Heimen i 2025, der alle bidragene i prosjektet skal publiseres sammen. Underveis i prosjektet vil forskningsresultater og artikkelutkast bli lagt frem og diskutert på fellessamlinger der forskerne som er med på prosjekter deltar.

PHD-prosjekt - yngre jernalder i Agder

I perioden 2024-2028 vil en av våre ansatte gjennomføre en offentlig ph.d. i samarbeid med UiO. Forskningsprosjektet skal bidra til å belyse yngre jernalder i regionen, og skal gi økt forståelse av Agder i perioden ca. 600 - 1050 og Agders relasjoner til andre regioner.

Fagfellevurderte artikler i Aust-Agder-Arv

Det har vært et langsiktig mål å få på plass rutiner for fagfellevurdering av enkeltartikler i Aust-Agder-Arv. Dette gjennomføres for første gang i årboka for 2024-2025.

Styrke forskernettverk Agder

Det pågår en prosess for å styrke Forskernettverk Agder som ramme for forskningsaktivitet i museums- og arkivinstitusjonene på Agder. AAMA har overtatt som leder av nettverket og vil jobbe for at nettverkets seminar (Agderseminaret) blir en arena for eksponering og publisering av institusjonenes egen forskning. Dette vil også være et gunstig utgangspunkt for sterkere forskningssamarbeid med VAM.

Veilederkompetanse i museene

AAMA er sammen med tre andre museer og flere utdanningsinstitusjoner med i prosjektet «Varig kompetanseløft» (2025-2027). Målet med prosjektet er å styrke støttefunksjonene for forskning i museene, integrere forskningen i annen museumspraksis og forsterke samarbeidet med UH-sektoren. Prosjektet mottar støtte fra Kulturdirektoratet. Prosjektet skal gjennomføre flere seminarer, publisere vitenskapelig artikler og utarbeide et sett med anbefalinger til sektoren om hvordan veiledningen kan styrkes.

Vertskap for NMF forskerseksjons årlige konferanse

AAMA skal være vertskap for Norges Museumsforbunds årlige forskningskonferanse høsten 2025. Konferansen er en faglig møteplass for museumsansatte i hele Norge.

Optimal organisering og sikker drift

Mål: AAma skal være en profesjonell og lærende organisasjon med evne til endring. Vi skal ha solid økonomi, god målstyring og langsiktig planlegging.

Vi skal starte prosessen med å reforhandle AAma sitt avtaleverk, inkl. selskapsavtale og inngå nye avtaler med kommunene.

Innsynstjenester i digitalt arkivdepot for eierkommunene

Arkivavdelingen skal i 2025 arbeide videre med å utvikle flere løsninger for innsyn i deponerte elektroniske arkiver for eierkommunene. Det dreier seg særlig om fagsystemer som inneholder bevaringsverdig informasjon fra oppvekstsektoren, tannhelse og velferd. Målet er at kommunene selv skal kunne gjøre direkte oppslag i deponerte elektroniske arkiver. For noen av systemene samarbeider vi med Arkivsenter Sør. Innsynsløsningen driftes og vedlikeholdes av Kommunearkivinstitusjonenes digitale ressurscenter (KDRS).

Arkivrådgivning for eierkommunene

Rådgivning for kommunene i arkivfaglige spørsmål er en av flere viktige oppgaver AAma/KUBEN har som arkivdepot for eierkommunene. Særlig rådgivning knyttet til dokumentasjonsforvaltning er det noe som arkivansvarlige i kommunene etterspør.

I 2025 skal det gjennomføres statusmøter med arkivansvarlige i samtlige eierkommuner. Et av fokusområdene vil være kommunene sine arkivplaner (internkontroll for dokumentasjonsforvaltning). Målet med statusmøtene er at det lages konkrete oppfølgingsplaner som identifiserer hva AAma skal bidra med av sin kompetanse og ressurser ift. kommunens behov.

Flere heldigitale arkivtjenester

AAma har som mål at de mest brukte og viktigste arkivene skal være digitalt tilgjengelige for eierkommuner og innbyggere. De neste årene skal det utvikles et mer omfattende digitalt tjenestetilbud for arkiv. I 2025 planlegger vi å utprøve en «Scan-On-Demand»-tjeneste for eierkommunene med sikker digital utlevering. I tillegg skal flere digitaliseringsprosjekter startes opp.

Implementering av prosedyrer og policyer i Spectrum 5.0

I 2025 vil vi jobbe med å implementere SPECTRUM policyer i vårt arbeid med samlingsforvaltning, samt utarbeidelse av prosedyrer knyttet til policyene. Dette for å sikre en helhetlig arbeidsmetodikk i arbeidet med samlingene i hele organisasjonen. Dette vil kreve endringer i måten vi jobber med samlingsforvaltning på, og har et stort fokus de kommende årene.

Prosjektmetodikk

AAMA har behov for å formalisere prosjektarbeid i større grad, etter standardisert metode hvor den såkalte «Prosjektveiviseren» vil bli prøvd ut. De fleste større prosjekter har behov for forutsigbar metodikk i alle faser.

Prosjektveiviseren viser virksomhetens overordnede styring av sine prosjekter basert på faser og beslutningspunkter, og er den anbefalte prosjektmodellen i offentlig sektor. Formålet med metoden er å bidra til større suksess i prosjekter, og sikre at riktige beslutninger tas underveis.

Økonomistyring

Virksomhetsplanlegging skal være en sentral del av det årlige budsjettarbeidet, som gir AAMA en økonomisk handlingsplan for de neste fire årene. Innspill til budsjettarbeidet skal sørge for en helhetlig prioritering fra overordnet organ – og ses i sammenheng med mål og strategier for AAMA.

Økonomisk styring skal skje etter ett kjent årshjul og riktige fullmakter. Årshjul for økonomistyring ble utarbeidet på slutten av 2024, og skal gi grunnlag for sikker styring, rapportering og opplæring.

En viktig faktor vil bli utarbeiding av en prosjektmatrise med tilhørende rolleavklaring og fremdrift for tiltak vedtatt i investeringsbudsjettet.

Et annet tiltak i denne sammenheng er å få en riktig oversikt over forpliktende avtaler hvor AAMA er avtalepart. Avtalene må kvalitetssikres og fornyes der det er behov for det. House of Control skal brukes som internkontrollsystem.

Organisasjonsutvikling

I 2024 etablerte AAMA en ny organisasjonsmodell. Modellen innebærer oppretting av en ny avdeling for administrasjon og fellestjenester, og det ble ansatt ny leder september 2024. Avdelingen skal bidra til å styrke administrative rutiner og virksomhetsstyring.

Ny HR-portal og økonomiprogram ble implementert i 2024, og det vil fortsatt være behov for opplæring og utvikling av dette. I denne sammenheng vil det være behov for å se om løsningen kan suppleres med blant annet digitalt kvalitetssystem for virksomheten.

Virksomheten skal sørge for at medarbeiderne har oppdatert kompetanse på sine fagfelt. Kompetanseplaner for medarbeiderne skal oppdateres, og det skal gjennomføres et program for ledergruppa.

Ny nettside/ny profil

I dag har Kuben, Setesdalsmuseet, Grimstad bys museer og Aust-Agder museum og arkiv IKS hver sin nettside. I 2025 vil vi starte arbeidet med å jobbe frem en felles, digital løsning. I denne sammenheng vil det være naturlig å se på ny profil og nytt navn for virksomheten. Selve løsningen er planlagt etablert i 2026.